1.01 IZVIRNI ZNANSTVENI ČLANEK
DOI: https://doi.org/10.56420/Kronika.74.3.15
CC BY-SA

RENATA KOMIĆ MARN*

Oprema grajske kapele grofov Szapáry v Murski Soboti v času med svetovnima vojnama

IZVLEČEK

V prispevku so predstavljena nova spoznanja o manjšem delu nekdanjih umetnostnih zbirk grofov Szapáry v murskosoboškem gradu – opremi grajske kapele, zakristije in oratorija. Na podlagi analize cenitvenih spisov Josipa Mantuanija iz let 1921 in 1930, popisa grajskega inventarja iz leta 1925, Steletovih zapiskov iz leta 1930, cenilnega kataloga in dražbenega zapisnika prisilne razprodaje Szapáryjevega premoženja iz leta 1930 ter novoodkrite cenitve opreme kapele, ki jo je leta 1934 izvedel mariborski kipar Ivan Sojč, je bilo mogoče rekonstruirati natančno podobo opreme kapele, zakristije in oratorija v obdobju med svetovnima vojnama in predstaviti posamezne predmete. Študija temelji na komparativno-analitični obravnavi razpoložljivih virov, ki prispeva k natančnejšemu spoznavanju videza in značilnosti posameznih kosov grajske opreme ter razumevanju njihove usode in omogoča celovitejši pristop k problematiki razpršenih umetnostnih zbirk.

KLJUČNE BESEDE

rodbina Szapáry, grad Murska Sobota, kapela, grajska oprema, inventarji, provenienca umetnin

ABSTRACT

FURNISHINGS OF THE COUNTS SZAPÁRY CASTLE CHAPEL IN MURSKA SOBOTA DURING THE INTERWAR PERIOD

The article presents the latest findings regarding a minor portion of the former art collections that belonged to the Counts Szapáry at Murska Sobota Castle—i.e., the furnishings of the castle chapel, the sacristy, and the oratory. The analysis of valuation reports prepared by Josip Mantuani in 1921 and 1930, the castle inventory from 1925, France Stele's records from 1930, the pricing catalogue, the minutes from the foreclosure auction of the Szapáry estate in 1930, as well as the newly discovered valuation of the chapel furnishings, which was conducted by the Maribor-based sculptor Ivan Sojč in 1934, allowed for an accurate reconstruction of the furnishings in the chapel, the sacristy, and the oratory during the interwar period and a presentation of individual objects. The study builds on the comparative analysis of sources available, which contributes to a more thorough knowledge regarding the appearance and features of individual items of castle furnishings as well as to a better understanding of their destinies. In addition, the results will facilitate a more integrated approach to addressing the problem of dispersed art collections.

KEYWORDS

Szapáry family, Murska Sobota Castle, chapel, castle furnishings, inventories, art provenance

* dr., znanstvena sodelavka, ZRC SAZU, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta, Ljubljana, renata.komic@zrc-sazu.si, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0504-6916

UVOD

Grofje Szapáry in njihove zbirke v gradu Murska Sobota so do leta 2017 zbujali predvsem zanimanje kustosa Pomurskega muzeja v Murski Soboti Janeza Balažica in kustodinje Narodnega muzeja Slovenije Jasne Horvat.[1] Oba sta namreč skrbela za predmete, ki izvirajo iz murskosoboškega gradu, nekdanje rezidence grofov Szapáry, ki je po drugi svetovni vojni postal sedež leta 1955 ustanovljenega Pomurskega muzeja. Zadnji grof Szapáry v Murski Soboti Ladislav, ki je bil madžarski državljan, je bil v času med svetovnima vojnama zaradi prezadolženosti in posledic agrarne reforme prisiljen prodati svoje imetje v Prekmurju, ki je bilo po prvi svetovni vojni priključeno novonastali Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.[2] O dolgo pozabljeni javni dražbi njegovega imetja, ki se je začela leta 1930 v gradu Murska Sobota, in nekdanji dragoceni grajski opremi je v novejšem času pričeval predvsem cenilni katalog, ki ga v nekaj redkih izvodih hranijo nekatere slovenske javne in muzejske knjižnice, vendar je vir do pred približno desetletjem kljub svoji izčrpnosti pritegnil samo zanimanje že omenjenih Janeza Balažica in Jasne Horvat. Potem ko so bili leta 2017 v Pokrajinskem arhivu Maribor odkriti sodni spisi, povezani s prisilno razprodajo Szapáryjevega imetja, in med njimi po pričakovanjih tudi sodni zapisnik celotne dražbe, je bilo mogoče ne samo natančneje predstaviti potek te pomembne razprodaje ter nakupe institucij in posameznikov, temveč tudi delno rekonstruirati nekdanjo podobo razprodanih grajskih zbirk in raziskati starejšo provenienco izbranih umetnin.[3] Novoodkriti viri – zlasti cenilni katalog in dražbeni zapisnik – so pritegnili tudi zanimanje kustodinje Pomurskega muzeja Tamare Andrejek in kustosa Madžarskega narodnega muzeja Szabolcsa Serfőző.[4] Tako pomembna plemiška zbirka pa si – tudi zaradi svoje vznemirljive usode – vendarle zasluži še večjo pozornost. Ohranjeno arhivsko in slikovno gradivo je namreč neizčrpen vir podatkov o umetninah, prostorih, osebah in nekdanji družbi, pa tudi razmerah, ki so povzročile razpršitev Szapáryjevih zbirk v Murski Soboti, medtem ko natančna primerjalna analiza virov omogoča oblikovanje izhodišč za nadaljnje iskanje in prepoznavanje posameznih predmetov. V tem prispevku so predstavljena nova spoznanja o specifičnem segmentu nekdanjih umetnostnih zbirk grofov Szapáry v murskosoboškem gradu, in sicer opremi grajske kapele. Na podlagi analize več arhivskih in slikovnih virov ter ugotovljene konkordance med posameznimi zapisi in opisi so v nadaljevanju poleg rekonstrukcije opreme, ki je krasila grajsko kapelo v času med svetovnima vojnama, predstavljeni izbrani predmeti. Gre za vzorčno študijo, temelječo na komparativno-analitičnem pristopu k obravnavi razpoložljivih virov, ki omogoča širši pregled stanja ter prinaša natančnejše odgovore na nekatera temeljna vprašanja o videzu, značilnostih in usodi posameznih kosov grajske opreme.[5]

STANJE RAZISKAV

Poznobaročna kapela z zvonikom, ki je v višini dveh nadstropij vzidana v zahodnem traktu gradu Murska Sobota, v okviru nekaterih, sicer presenetljivo redkih študij o stavbni zgodovini gradu doslej ni bila deležna posebne pozornosti (sl. 1–3).[6] Ivan Stopar je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja menil, da je bila kapela s tristranim zaključkom postavljena kmalu po letu 1687, če ne že prej, njeno arhitektonsko bogato členjeno notranjščino pa je datiral v čas po letu 1722.[7] K Stoparjevi skopi opazki, da je kapela »žal brez avtentične opreme«, sta v zadnjem času nekaj besed o kapeli prispevali Tamara Andrejek v mono-

1 Balažic, Umetnostna podoba Prekmurja, str. 135, 138–139; Balažic, Pestra obogatitev, str. 29–32; Balažic, *Umetnine iz Prekmurja*, str. 84–86, 94–95, kat. št. 26, 32; Horvat, Dr. Josip Mal, str. 423–426. Gl. še Fujs, Med podeželjem in mestom, str. 21–22. Tudi v desetletju pred drugo svetovno vojno je poleg nekaj kratkih obvestil o poteku dražbe v dnevnem časopisju nastalo samo poročilo konservatorja Franceta Steleta, pozneje je Ivan Komelj razprodajo v gradu Murska Sobota zgolj omenil. Prim. Stele, Varstvo spomenikov, str. 87–88; Komelj, Grad kot spomeniško-varstveni problem, str. 22.

2 Za natančno predstavitev okoliščin: Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 86–88.

3 Komić Marn in Košak, The inter-war sales of castle properties in Slovenia and transfer research: The case of Szapáry collection in Murska Sobota (predavanje na *TransCultAA, Transfer of Cultural Objects in the Alpe Adria Region in the 20th Century, Workshop and Internal Project Meeting, March 29th - March 31st 2017, Ljubljana*); Komić Marn in Košak, Zbirka Ladislava grofa Szapáryja; Komić Marn, Če bo hotel muzej; Komić Marn, From Venice to Prekmurje; Komić Marn, Umetnine iz beneške palače; Komić Marn, Umetnostne zbirke grofov Szapáry; Komić Marn, Transnacionalno istraživanje povijesti, str. 110–116.

4 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota; Serfőző, Képmások a Szapáry család; Andrejek, Razkošje, ki je izginilo.

5 O pomenu in učinkovitosti tovrstnega metodološkega pristopa: Komić Marn, Strahlova zbirka, str. 269–446; Komić Marn, Zaplemba – prenos – distribucija, str. 118–119.

6 Stopar, *Gradovi na Slovenskem*, str. 38–42; Stopar, *Grajske stavbe*, str. 77–82; Balažic, K podobi soboškega gradu; Balažic, Prekmurje kot ozemlje, str. 14; Balažic, Umetnostna podoba Prekmurja, str. 131–132; Andrejek, Stavbna zgodovina gradu.

7 Stopar, *Grajske stavbe*, str. 82; Stopar, Grajske stavbe v Prekmurju, str. 115–117.

Slika 1: Grad Murska Sobota, pogled na zahodno grajsko krilo s kapelo, po 1898 (© Fortepan / Budapest Főváros Levéltára; foto: György Klösz).

grafiji *Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba* in Tajda Benko v magistrski nalogi *Grad Murska Sobota*. Kot edini doslej sta med drugim zastavili vprašanja o nekdanji podobi in usodi opreme kapele.[8] Obe sta se naslonili na posamezne izbrane vire in redke ohranjene starejše posnetke notranjščine prostora. Tamara Andrejek je na podlagi cenilnega kataloga ugotovila, da je bilo na dražbi naprodaj 16 predmetov iz kapele, od tega dvanajst slik z nabožno vsebino in podobami svetnikov, dva bakroreza, posrebrena viseča svetilka ter velik lesen relikviarij s klečalnikom in 138 posodicami z relikvijami.[9] Iz dražbenega zapisnika je razbrala, da je premožni tovarnar in takratni murskosoboški župan Josip Benko kupil dva predmeta iz kapele – veliki relikviarij in sliko *Ecce homo*, ki ju je kmalu po nakupu prodal drugim kupcem.[10] Ugotovila je še, da baročni oltar, »opremljen z osrednjo oltarno podobo Svete trojice in sv. Nikolaja v atiki oltarja ter skulpturami sv. Petra, sv. Štefana, sv. Ladislava in sv. Pavla«, ni bil predmet dražbe ter da posledično njegova usoda in sedanje nahajališče nista znana.[11]

Tajda Benko, ki je v analizo vključila predvsem Steletove zapiske iz leta 1930 in posnetka notranjščine kapele pred dražbo, se je lotila predstavitve velikega oltarja v kapeli, pri čemer je menila, da je temeljitejša obravnava zaradi pomanjkanja virov in fotografskega gradiva precej otežena.[12] Kljub temu je na podlagi Steletovega opisa in fotografskega posnetka podala prvo analizo izgubljenega baročnega oltarja, ki ga je datirala v prvo polovico 18. stoletja, in predstavila tako oltarne slike kot oltarne kipe.[13] Menila je, da je bil oltar v času po Steletovem popisu prodan ali odnesen drugam.[14] Iz Steletovih zapiskov je razbrala, da je bilo v kapeli leta 1930 še nekaj slikarskih del: štiri svetniške podobe, upodobitev hodegetrije iz sredine 18. stoletja, slika Kristusa, privezanega k stebru, in slika *Ecce homo*, ki jo je na dražbi kupil župan Josip Benko.[15]

Slika 2: Grad Murska Sobota, pogled na zahodno grajsko krilo s kapelo, 2026 (© Pomurski muzej Murska Sobota; foto: Tadeja Andrejek).

8 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102; Andrejek, Razkošje, ki je izginilo, str. 64; Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 51–56.
9 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102.
10 O nakupih župana Benka in njegovi vlogi pri dražbi gl. Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 87–88, 92, 104, 107–108; Komić Marn, Umetnostne zbirke grofov Szapáry, str. 15–21.
11 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102.
12 Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 50–51.
13 Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 51–53, 55–56.
14 Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 51.
15 Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 54.

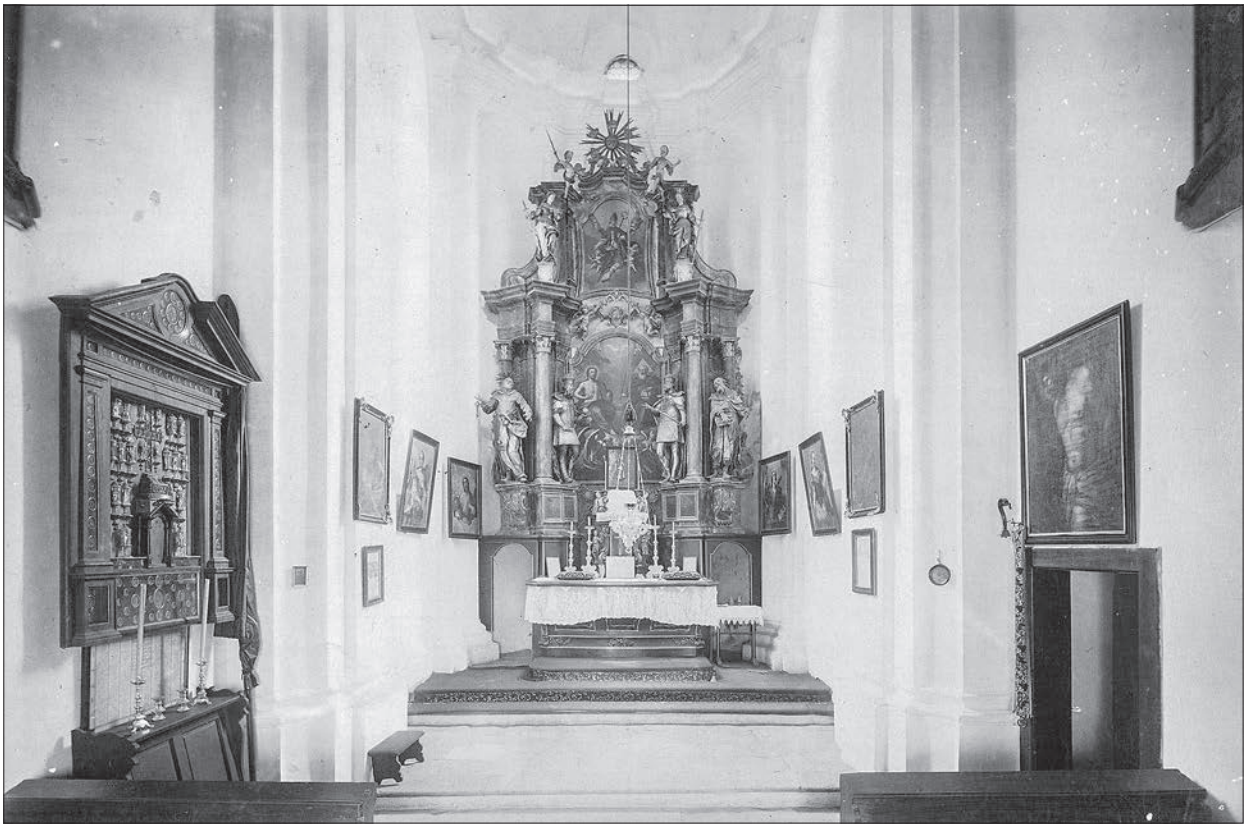
Slika 3: Grad Murska Sobota, notranjščina grajske kapele, 2026 (© Pomurski muzej Murska Sobota; foto: Tadeja Andrejek).

OBRAVNAVANI VIRI IN METODOLOGIJA

Poleg zgoraj navedenih je treba v analizo vključiti še druge, sicer večinoma znane oziroma v relevantni literaturi že omenjene vire, na podlagi katerih je mogoče nekoliko natančneje rekonstruirati nekdanjo opremo Szaparyjeve kapele, pa tudi zakristije in oratorija v gradu Murska Sobota. Predmeti v kapeli so bili namreč inventarizirani že leta 1921, ko je Josip Mantuani, takrat še ravnatelj Narodnega, prej Deželnega muzeja v Ljubljani, v luči zadolženosti grofa Ladislava Szapáryja in napovedi razprodaje njegovega imetja prvič izvedel cenitev vseh premičnin v gradu.[16] Štiri leta pozneje je Hrvatsko-slavonska hipotekarna banka v okviru sicer večjega skupnega kredita Szapáryju odobrila menični kredit v znesku dveh milijonov dinarjev za dobo enega leta, za zavarovanje terjatve pa je bil zastavljen ves inventar gradu Murska Sobota.[17] Za raziskovanje nekdanje podobe gradu in njegove opreme je pomembno, da je takrat nastala »Zastavodajna in depozitarna pogodba«, ki vsebuje natančen popis grajskega inventarja iz leta 1925, torej pet let pred dražbo, evidentirana je tudi oprema kapele, zakristije in oratorija.[18] Leta 1930 je grajske prostore skupaj z ravnateljem Narodnega muzeja Josipom Malom pregledal France Stele in si zabeležil ter fotografiral nekaj predmetov, zlasti tistih, ki so se mu zdeli primerni za muzej.[19] Pri tem je natančno opisal nekatera likovna dela v kapeli in navedel nekaj predlogov za cene slik in risb, ki so se tam nahajale. Približno istočasno je Josip Mantuani ponovno ocenil vrednost Szapáryjevih premičnin, tipkopis novega cenilnega kataloga pa je zaradi pritožb o previsokih cenah tudi ročno popravljal.[20] Opisi predmetov v tipkopisu se sicer ujemajo s tistimi v natisnjenem cenilnem katalogu, ki je istega leta izšel pri Prekmurski tiskarni, vendar zniževanje cen prinaša dodaten vpogled v vrednotenje in recepcijo predmetov v času dražbe. V knjižnici Narodnega muzeja se je ohranil Mantuanijev izvod natisnjene knjižice cenilnega kataloga, ki vsebuje njegove lastnoročne dopise in opombe ob robu. Najpomembnejša vira za raziskovanje podobe in usode opreme grajske kapele sta cenilni katalog in dražbeni zapisnik (Zapisnik o javni dražbi premičnin), kjer so (včasih slabo čitljivo) zapisana imena kupcev in končne cene.[21] A kot je opozorila Tamara Andrejek, baročni oltar iz kapele ni bil naprodaj na dražbi.[22] Več podatkov o njem in nekaterih drugih predmetih iz kapele pridobimo iz doslej neznanega vira, cenitve premičnin, ki jo je 21. februarja 1934 v gradu Murska Sobota izvedel kipar Ivan Sojč iz Maribora.[23] Šlo je za cenitev tistih premičnin, ki »do takrat še niso bile popisane in ocenjene«, vendar je iz kiparjevega popisa razvidno, da je ocenil samo predmete, ki so še bili v kapeli. Dragoceni dokument tako zapolnjuje vrzel v poznavanju značilnosti tistih predmetov v kapeli, ki niso bili naprodaj na dražbi.

Med naštetimi viri je gotovo najpopolnejši popis opreme murskosoboškega gradu, ki ga je leta 1921 sestavil Josip Mantuani.[24] Za potrebe cenitve je namreč evidentiral vse, kar je imelo prodajno vrednost, ker pa do dražbe grofovega imetja takrat še ni prišlo, kataloga niso natisnili in cenitev je ostala v rokopisu. Tipkopis z opisom grajske opreme, ki je nastal za kreditno pogodbo leta 1925, se večinoma ujema z Mantuanijevim rokopisom iz leta 1921, le da so v njem opisi precej skrajšani.[25] Ta dva vira obravnavam kot izhodišče za rekonstrukcijo, saj omogočata popoln pregled nad stanjem grajske opreme v prvi polovici dvajsetih let prejšnjega stoletja. Pridobljene podatke je mogoče dopolniti na podlagi poznejših virov,

16 Prim. Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 86–88.
17 Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 87.
18 Prim. Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 87.
19 Steletove terenske zapiske in fotografije kot vir za raziskovanje zbirk grofov Szapáry v Murski Soboti je prvi analiziral Janez Balažic: Balažic, Pestra obogatitev, str. 31.
20 Prim. Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 103–104.
21 Prim. Komić Marn in Košak, Zbirka Ladislava grofa Szapáryja, str. 15.
22 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102.
23 SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 808, spis St 3/33, št. 128. O kiparju gl. Kostanjšek Brglez, Kipar, pozlatar in restavrator, in tam navedeno literaturo.
24 SI AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941, fasc. 9.
25 SI PAM/0640, t. e. 430, spis E 231/30, Notarski akt (18. 4. 1925).

Slika 4: Grad Murska Sobota, notranjščina kapele z velikim oltarjem, po 1898 (© Fortepan / Budapest Főváros Levéltára; foto: György Klösz).

nastalih v letih 1930, 1931 in 1934, zlasti dražbenega zapisnika, ki edini vsebuje podatke o poznejši usodi posameznih predmetov.[26] Zelo dragoceni za rekonstrukcijo so slikovni viri, ki pa so za grajsko kapelo redki. Znani so samo trije fotografski posnetki notranjščine: starejši je iz časa med letoma 1898 in 1900,[27] druga dva pa sta nastala v času priprav na dražbo leta 1930, ko je Stele v kapeli razen oltarja fotografiral tudi že omenjeno sliko *Ecce homo* (sl. 4–6). Na podlagi navedenih virov v nadaljevanju podajam opis oziroma rekonstrukcijo opreme kapele, zakristije in oratorija v murskosoboškem gradu med letoma 1921 in 1934, torej v času pred in med razprodajo grofovega imetja.[28]

OPREMA KAPELE V GRADU MURSKA SOBOTA

Veliki oltar v kapeli z dvonadstropno osno simetrično arhitekturo in stopnjevano zasnovo, ki ga poznamo po predvojnih posnetkih, je bil leta 1934 še vedno v grajski kapeli. Izdelan v baročnem slogu iz mehkega lesa, je v višino meril 8 metrov, v širino pa 3,7 metra. Na podlagi posnetkov in Mantuanijeve notice, da je bil oltar »barvan«, lahko potrdimo Sojčevo navedbo, da je bil marmoriran oziroma polikromiran. Po kiparjevem mnenju je bil les leta 1934 v dobrem stanju, arhitektura oltarja pa vredna 9000 dinarjev. Mantuani je 13 let prej vrednost oltarne arhitekture ocenil na 24.000 dinarjev. Menza, ki je delno vidna na obeh posnetkih, je bila po mnenju kiparja Sojča delo novejšega datuma iz hrastovega lesa z rezljano in pozlačeno ter bogato rezbarjeno ornamentiko, njeno vrednost je ocenil na 4320 dinarjev.

Na oltarju je bilo še leta 1934 razporejenih več kipov, ki enako kot oltar niso bili naprodaj na dražbi. Stele je zabeležil, da so na oltarju »dobri kipi« sv. Petra in Pavla ter »plemiških svetnikov«, v katerih je Mantuani prepoznal sv. Ladislava in sv. Emerika. Tamara Andrejek in Tajda Benko sta svetnika v oklepih s kronama na glavah pravilno prepoznali kot sv. Štefana Ogrskega in sv.

26 ZRC SAZU, UIFS, Terenski zapiski Franceta Steleta, XLIX, 1930, fol. 45v–69; SI PAM/0640, t. e. 430, spis E 231/30, št. 42 (24. 10. 1930); *Velika javna dražba*; SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin; SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 808, spis St 3/33, št. 128.

27 Posnetki, katerih avtor je György Klösz, naj bi nastali med letoma 1895 in 1898 (npr. Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102), vendar jih je po mojem mnenju treba datirati v čas po letu 1898, ko je umrl grof Geza Szapáry, saj je na njih kot lastnik gradu Murska Sobota naveden njegov sin Ladislav.

28 Za transkripcijo podatkov gl. inventar predmetov v nadaljevanju in prilogo.

Slika 5: Grad Murska Sobota, veliki oltar v grajski kapeli, 1930 (© MK, INDOK center; foto: France Stele).

Slika 6: Grad Murska Sobota, slika Ecce homo v grajski kapeli, 1930 (© MK, INDOK center; foto: France Stele).

Ladislava.[29] O podobi oltarja v obravnavanem času zanesljivo pričata oba posnetka notranjščine kapele. Ob zunanjih stebrih stojita kipa sv. Petra (levo) in sv. Pavla (desno), ob notranjih pa kipa sv. Štefana Ogrskega (levo) in sv. Ladislava (desno). Zgoraj na atiki sta kipa svetnic z mečema v rokah, na levi sv. Katarine in na desni morda sv. Apolonije.[30] Iz Sojčevega popisa razberemo, da so bili kipi svetnikov visoki približno 150 cm. Zanje je kipar določil ceno po 1000 dinarjev, za približno 100 cm visoka kipa svetnic na ogredju pa po 500. Čeprav je plastike na podlagi posnetka težko zanesljivo analizirati, se zdi, da se kipi svetnic in puttov na atiki slogovno razlikujejo od kipov moških svetnikov in drugih puttov. Mantuanijeva cenitev štirih »velikih« kipov svetnikov je bila leta 1921 visoka, po 2500 dinarjev za vsakega, medtem ko kipov svetnic in puttov ni niti omenil. Sojč je naštel šest puttov, kar se ujema s tistimi, ki so vidni na Steletovem posnetku iz leta 1930, ne pa tudi z okrasjem, ki ga je oltar imel konec 19. stoletja, saj so bili takrat na oltarju samo štirje putti: dva polikromirana zgoraj ter dva z baročno kartušo in grbom rodbine Szapáry v njej na sredini med oltarnima slikama. Manjša putta na Steletovem posnetku na konzolah pod kipoma sv. Petra in sv. Pavla sta bila torej tja pritrjena po letu 1900 in pred 1930.

Sojč je posebej ocenil vrednost tabernaklja s štirimi angeli, ki je viden na obeh posnetkih (le da sta angela oziroma putta s svečnikoma na njem do leta 1930 zamenjala svoji mesti) in ki je bil leta 1934 v slabem stanju. Nad tabernakljem je bil že konec 19. stoletja postavljen lesen relief Matere Božje v poglobljeni kaseti pod steklom, ki je viden na obeh posnetkih oltarja in ki ni bil naprodaj na dražbi. Mantuani ga je leta 1921 sicer opisal in ocenil, a leta 1934 je bil uokvirjeni relief »Marije z detetom in žarki« še vedno na oltarju. Sojč je zapisal, da meri 64 x 46 cm, njegovo vrednost je ocenil na 100 dinarjev, kar bi se ujemalo s ceno 120 dinarjev, ki jo je pred njim določil Mantuani. V tabernaklju sta bila v času prve Mantuanijeve cenitve majhen srebrn ciborij s pokrovom (280 g) in velika dragocena rokokojska monštranca iz pozlačenega srebra (1348 g). Mantuani je ciborij ocenil na 400 dinarjev, monštranco, ki jo je datiral v čas okrog leta 1780, pa na 2500. Slednja je bila okrašena z dvanajstimi emajliranimi ploščicami in petimi »ogrskimi« diamanti, lunulo pa so krasili razni poldragi kamni. V cenilnem katalogu iz leta 1930 predmeta nista navedena kot del opreme kapele, prepoznati ju je mogoče v opisu predmetov v sobi Marije Terezije v prvem nadstropju, le da je na monštranci en diamant že manjkal. Oba predmeta so hranili v omari, prodana pa sta bila šele po izteku rednega dela dražbe, ko ju je za sicer visoko izklicno ceno kupil župan Josip Benko.

V oltarju sta na posnetkih vidni dve sliki: nad oltarno sv. Trojice je v atiki umeščena podoba sv. Nikolaja.[31] Stele je leta 1930 za sliki predlagal ceni 3000 in 1000 dinarjev, Mantuani je istega leta večjo ocenil na 8000 dinarjev, manjšo na 1200. Sliki sta bili naprodaj na dražbi, in čeprav so ceno večje znižali na 5000 dinarjev, sta obe ostali neprodani. Po izteku rednega dela prodaje, 23. aprila 1931, ju je kupil župan Benko za skupaj 2080 dinarjev. Na oltarju so bile v predeli pritrjene štiri manjše slike v okvirjih, ki so vidne na obeh posnetkih, vendar jih ni nihče evidentiral. Morda lahko z njimi povežemo Steletovo navedbo, da je bilo v kapeli

29 Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102; Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 55.

30 Identiteto slabo vidnih kipov svetnic, ki doslej ni bila znana, povzemam po Steletovem zapisu v podnapisu k fotografiji oltarja, ki jo hrani INDOK center v Ljubljani.

31 Za opis obeh slik na podlagi fotografije gl. Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 52–53.

poleg oltarnih in dveh drugih še dvanajst slik,[32] saj jih katalog in drugi inventarji navajajo samo osem.

Na oltarni menzi so stali štirje leseni rezljani in posrebreni svečniki, ki so vidni na obeh posnetkih. Za novi posodi za rože (60 dinarjev), ki sta Mantuanija leta 1921 tako pritegnili, da si je v beležnico eno skiciral, bi lahko sklepali, da sta bili leta 1934 še vedno v kapeli, saj je Ivan Sojč tam evidentiral dve masivni vazi približno enake vrednosti (40 dinarjev), poleg tega ju v cenilnem zapisniku ni mogoče zaslediti. Za štiri rezljane svečnike, ki prav tako niso bili naprodaj na dražbi, je kipar določil skupno vrednost 400 dinarjev.

Na južni steni kapele je že konec 19. stoletja stal velik lesen relikviarij s 138 kapsulami in posodicami za svetniške relikvije, ki je bil na dražbi naprodaj najprej za 4000 dinarjev, nato pa so ceno znižali na 3000. Šele po izteku rednega dela dražbe ga je kupil Josip Benko za 1000 dinarjev in ga nato preprodal na Dunaj.[33] Relikviarij iz trdega lesa, zasnovan kot portal s trikotnim čelom, je viden na starejšem posnetku notranjščine kapele. Pod njim je klečalnik z dvema svečnikoma in morda dvema posodama (svečnikoma?) iz medenine, ki ju je evidentiral Mantuani. Klečalnik in v polno vlita stara medeninasta svečnika so bili na dražbi všteti v ceno relikviarija in torej prodani županu Benku, dva masivna svečnika pa sta bila leta 1934 še vedno v kapeli. V letih 1921 in 1925 je na klečalniku stalo še leseno razpelo, ki ni bilo naprodaj na dražbi, a ga tudi leta 1934 ni bilo več v gradu.

Na stenah kapele je viselo deset oljnih slik na platnu. Mantuani jih je evidentiral za prodajo leta 1930 in vse razen dveh so v rednem delu dražbe tudi prodali. Štiri podobe svetnikov in svetnic v preprostih temnih okvirjih s pozlačenimi vložki so sestavljale serijo, ki jo je Stele datiral v sredino 18. stoletja. Visele so v jukstapoziciji na južni in severni steni oltarnega dela kapele – tik ob oltarju sta viseli podobi sv. Juda Tadeja (levo) in sv. Janeza Evangelista (desno), zraven še podobi sv. Julijane (levo) in sv. Tekle (desno). Mučenic Stele ni prepoznal, a je menil, da gre za ikonografsko zelo zanimiva dela. Naša identifikacija sledi Mantuanijevemu zapisu, ki je že leta 1921 obe sliki natančno opisal. Ob Julijani je namreč na sliki upodobljen »rogat« angelček, torej njen atribut, vklenjeni satan, ki ji je v podobi angela zaman prigovarjal, naj se odreče krščanskega boga in se tako reši iz ječe.[34] Sv. Tekla pa je upodobljena v ognju s kačama in levom, v desnici držeč palmo z rožami.[35] Vrednost teh štirih slik je bila ocenjena na 300 dinarjev za vsako, na dražbi je dve – ni znano, kateri – že septembra 1930 za 900 dinarjev pridobil kupec s priimkom Mošinsky iz Zagreba. Drugih dveh podob v rednem delu dražbe niso prodali, 23. aprila 1931 ju je za tretjino izklicne cene pridobil župan Benko. Ob teh slikah sta na južni in severni steni viseli sliki sv. Petra in sv. Pavla v bogato okrašenih baročnih okvirjih, spodaj pod njima pa še dva bakroreza, kot je vidno na posnetkih in kot se ujema z zaporedjem evidentiranih predmetov. Njihove vsebine ni mogoče razpoznati, poleg tega Mantuani leta 1921 svetniškega para ni opisal. Slikama je določil nekoliko višjo ceno, 600 dinarjev za vsako. Leta 1930 sta bili naprodaj po precej nižji ceni (400 dinarjev za obe), že prvi dan dražbe ju je za 550 dinarjev pridobil dr. Gmeinar ali Gmeiner. Precej več pozornosti je Mantuani namenil bakrorezoma, ki sta neposredno povezana z družino Szapáry. Šlo je namreč za potrdili o sprejemu v frančiškanski tretji red, eno za Petra Szapáryja iz leta 1712, drugo za Izabelo Szapáry iz leta 1764. Prvi bakrorez je vrezal Johann Georg Beck (1676–1722), za drugo sprejemno pismo pa je bil morda uporabljen starejši bakrorez Gerarda (Gerhardt) Bouttatsa, ki je deloval v 17. stoletju, ali pa je Mantuani napačno razbral ime bakrorezca. Že prvi dan razprodaje v Murski Soboti je bakroreza za nizko, vendar več kot dvakratno izklicno ceno pridobil predstavnik samostana v Čakovcu.[36]

Na znanih fotografskih posnetkih je vidna samo še ena slika iz kapele, ki je visela na severni steni. Na njej je v chiaro-scuro slogu upodobljen Kristus, privezan k stebru,[37] obrnjen v svojo desno, v dokolenskem izrezu. Mantuani, ki je menil, da gre za slikarja neapeljske šole, morda Luca Giordana ali Caravaggia, jo je sprva precej visoko cenil. Stele je bil zmernejši, označil jo je za delo italijanskega slikarja z začetka 17. stoletja in njeno vrednost ocenil na 6000 din. Po nekaj višji ceni

32 ZRC SAZU, UIFS, Terenski zapiski Franceta Steleta, XLIX, 1930, fol. 45v.

33 Relikviarij je leta 1931 kupil g. Schracker z Dunaja (Andrejek, Oprema gradu Murska Sobota, str. 102).

34 Prim. *Lexikon der christlichen Ikonographie*, 7: stp. 229.

35 Prim. *Lexikon der christlichen Ikonographie*, 8: stp. 433.

36 SI AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941, fasc. 9; SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 1.

37 Kot je mogoče razbrati iz posnetka, ne gre za prizor bičanja, ampak za reducirani prizor brez mučiteljev, prim. https://www.liverpoolmuseums.org.uk/artifact/christ-bound-column, https://www.meisterdrucke.uk/fine-art-prints/Alonso-Cano/44053/Christ-Bound-to-the-Column.html ali https://picryl.com/media/cornelis-schut-iii-christ-tied-to-a-pillar-b089b0.

so sliko septembra 1930 tudi prodali, vendar ime kupca v dražbenem zapisniku ni zabeleženo.[38]

V kapeli sta na južni steni viseli še dve sliki manjše vrednosti, ki na posnetkih nista vidni. Za upodobitev trpečega Kristusa na križu je Mantuani menil, da je nastala okrog leta 1820, Stele pa je opazil, da gre za znani tip Kristusa z močno razgibanim telesom, ki je »ves v ranah in oblit s krvjo«, ter opozoril na podobnost s *Križanim* v stolnici v Krakovu. Sliko je na dražbi kupil zbiralec dr. Geza Kodella iz Gradca. Zraven *Kristusa na križu* je visela slika Marije z detetom tipa hodegetrija na zlatem ozadju, ki jo je Stele zelo podrobno opisal in opozoril na dobesedno podobnost s sliko istega motiva na Jesenicah. Mantuani je bil prepričan, da gre za pozno kopijo na platnu po »grški« ikoni, oba pa sta bila pozorna na star okvir z rokokojsko ornamentiko. Za izklicno ceno 300 dinarjev je sliko oktobra 1930 kupil kupec s priimkom Žalik. Skoraj zagotovo je bil to Vincenc Žalik, komorni sluga oziroma »dvornik« v Murski Soboti, ki je istega leta tožil grofa Szapáryja zaradi visokega dolga 150.000 dinarjev in ki je imel v murskosoboškem gradu stanovanje.[39]

Od vseh slik v kapeli zares dobro poznamo samo sliko Kristusa pred Pilatom oziroma *Ecce homo*, ki je v pozlačenem okvirju, vidnem na enem Steletovih posnetkov (sl. 6–7), verjetno visela na vhodni steni kapele. O njej se je v literaturi že veliko pisalo, saj jo je za svoje zbirke kupil Narodni muzej v Ljubljani.[40] Sliko so najprej oddali Prosvetnemu oddelku, leta 1934 pa jo je skupaj z drugimi slikarskimi deli iz muzejske zbirke prevzela Narodna galerija.[41] Vse od prihoda v muzej do danes je bila deležna posebne pozornosti, ker so jo že pred dražbo pripisovali slikarju Jacopu Palmi Mlajšemu (Stele sicer Palmi Starejšemu), vendar do objave raziskav Jasne Horvat leta 2009 ni bilo znano, da je sliko v Murski Soboti pravzaprav kupil župan Benko in jo kmalu zatem prodal muzeju.[42] Z odkritjem dražbenega zapisnika pa je bilo mogoče ugotoviti, da je muzej sliko kupil v precej nenavadnih okoliščinah. Izklicna cena je bila 8000 dinarjev, Benko je 18. septembra 1930

Slika 7: Matteo Ingoli, pripisano: Ecce homo iz grajske kapele, Narodna galerija, Ljubljana, inv. št. NG S 1296 (© Narodna galerija, Ljubljana; foto: Bojan Salaj).

zanjo plačal 18.500, muzeju pa jo je več kot leto dni pozneje prodal za 35.000 dinarjev.[43] Ni jasno, zakaj je ravnatelj muzeja Josip Mal privolil v tako neugodno kupčijo in tako murskosoboškemu industrialcu zagotovil precejšen dobiček. Vsekakor je slika *Ecce homo* edini predmet iz kapele, katerega sedanje hranišče je znano, kar ustreza pomenu, ki sta ji ga pripisovala Mantuani in Stele. Zadnje raziskave o njeni starejši provenienci so njuno mnenje potrdile: slika izvira iz zbirk rodbin Grimani in Morosini-Gatterburg v Benetkah, leta 1894 pa jo je kupil grof Geza Szapáry. Poleg tega so se odprle možnosti nove atribucije slikar-

38 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 14.

39 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 429, spis E 820/30. Za Žalikovo stanovanje v gradu prim. *Velika javna dražba*, str. 82.

40 Nazadnje Komić Marn, From Venice to Prekmurje, str. 265–286. Gl. tudi Balažic, *Umetnine iz Prekmurja*, str. 94–95; Horvat, Dr. Josip Mal, str. 425–426.

41 Prim. seznam oddanih slik v Horvat in Kos, *Zbirka slik*, str. 270, št. 196. Gl. tudi dokument o predaji, slika pod zap. št. 85: Arhiv NMS, 1934, št. 194 (16. 3. 1934).

42 Horvat, Dr. Josip Mal, str. 425–426.

43 Natančneje o nakupu in preprodaji slike Narodnemu muzeju Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 107–108, s starejšo literaturo in viri.

ju Matteu Ingoliju, učencu Alviseja Benfatta in nasledniku Jacopa Palme Mlajšega, torej slikarjev, ki jima je bila slika v preteklosti pripisana.[44] Podobno provenienco bi morda lahko domnevali za sliko Kristusa, privezanega na steber, za druge predmete iz kapele pa ni verjetno, da bi izvirali iz slavne beneške zbirke Morosini-Gatterburg.

Mantuanijev rokopis ne navaja drugih predmetov v kapeli. Na starejšem posnetku sta vidni dve miniaturni sliki na stenah, vendar ni mogoče razločiti, kaj predstavljata. Ob relikviariju morda stoji ena od zastav, ki so ju pozneje evidentirali v oratoriju. Na menzi poleg svečnikov ležita blazini, ki verjetno nista bili prodani na dražbi, saj ju je leta 1934 evidentiral in ocenil Ivan Sojč. Enako sklepam za klopi, ki so delno vidne na posnetku: kipar je še leta 1934 evidentiral štiri klopi v kapeli, vredne 100 dinarjev. Visečo posrebreno svetilko, ki je vidna na obeh posnetkih, je Mantuani prvič evidentiral in ocenil šele leta 1930. Že prvi dan dražbe jo je za 610 dinarjev kupil dr. Gmas iz Zagreba.

OPREMA ZAKRISTIJE IN ORATORIJA V GRADU MURSKA SOBOTA

Na starejšem posnetku notranjščine kapele so na desni vidna vrata, ki verjetno vodijo v zakristijo v grajskem pritličju. O prostoru samem ni podatkov, viden je na tlorisu gradu, ki ga je v prvi četrtini 20. stoletja izdelal Štefan Mesarič.[45] Oprema zakristije je bila vse prej kot razkošna. V njej je bila leta 1921 lesena spovednica, na kateri je stala majhna polikromirana lesena plastika Matere Božje, ki jo je Mantuani označil za »autodidaško delo« iz 18. stoletja, ob tej pa dva gladka belo pleskana svečnika iz mehkega lesa. Na stenah sta bili samo dve sliki v olju na platno in morda kanonska tabla. Obe sliki sta bili naprodaj na dražbi. Na eni je bil po Mantuanijevem mnenju upodobljen »Stefan Studnicienski (deček, ki so ga baje židi umorili 1752)«, na drugi pa sv. Hieronim. Stele je vrednost obeh skupaj ocenil na 100 dinarjev, Mantuani pa je postavil ceno 120 dinarjev za dečka in 200 za svetniško podobo. Kanonska tabla v krasnem baročnem okvirju je bila nazadnje evidentirana leta 1925, v cenilnem katalogu dražbe pa je ni mogoče zaslediti. V zakristiji so hranili še dva para posodic oziroma vaz za cvetlice (enega iz porcelana, drugega iz brušenega stekla), dva para vrčkov za vodo in vino (enega iz kositra, drugega iz pozlačenega srebra in emajliranega stekla) ter pozlačena srebrna keliha s patenama.[46]

V cenilnem zapisniku iz leta 1930 je v zakristiji navedenih 16 predmetov in prav vsi so bili prodani že prvi dan dražbe, 4. avgusta 1930. Srebrna keliha je za izklicno ceno 2000 dinarjev kupil predstavnik samostana, verjetno tistega v Čakovcu. Kositrna vrčka skupaj s pripadajočim pladnjem je najverjetneje kupil Stanko Melihar, gimnazijski profesor v Murski Soboti. Majhni stekleni vazi za rože je kupil inženir Mikuš, novi porcelanski (bavarski Nymphenburg) posodi za rože pa kupec s priimkom Radej. Sliki sta kupila kupca z nerazločno zapisanima priimkoma Gmeinar (Gmeiner) in Šlangar (Šlanger). Spovednico so po vsej verjetnosti odpeljali v Čakovec, kupec lesenih svečnikov pa v dražbenem zapisniku ni naveden. Za murskosoboško Martinišče sta bila za 40 dinarjev kupljena steklena vrčka za vodo in vino iz kapele, ki ju ne moremo istovetiti s tistima iz pozlačenega srebra in emajliranega stekla, evidentiranima leta 1921. Niti vrednosti vrčkov niti opisa se namreč ne ujemajo. Dragocena srebrna vrčka, ki sta bila sicer še vedno v zakristiji, najdemo v drugem delu cenilnega kataloga (dodatku)[47] pod zaporedno številko 1.[48] Njuna izklicna cena je bila 5000 dinarjev, po znižani ceni 2237 dinarjev ju je po izteku rednega dela dražbe kupil župan Josip Benko.[49]

V oratoriju je Mantuani v času prve cenitve evidentiral sedem starih, na novo tapeciranih stolov, klečalnik, pregrinjalo na parapetu (ograji), pet uokvirjenih podob, dve zastavi in škropilnik. Kot je razvidno iz virov, je bil tudi klečalnik tapeciran, med podobami pa je bila v črnem okvirju na svilo tiskana slika božjepotne cerkve Matere Božje oziroma alegorična slika »Fons gratiae (Marija)«, kot je leta 1930 zapisal Stele. Mantuani je predlogo za tisk na svilo označil za delo italijanskega slikarja iz okrog leta 1740. Kot deli italijanske šole je navedel tudi lavirani perorisbi *Umivanje nog* in *Kristus pred Herodom*, od katerih je bila slednja močno poškodovana. V pozlačenem okvirju pod steklom je v oratoriju visela oljna slika iz 18. stoletja s podobo sv. Duha med glavicami angelčkov, star empirski okvir pa je imela litografija portreta praškega kanonika Josefa Antona Wernerja, ki jo je Mantuani označil za inkunabulo.[50] Poleg

44 Komić Marn, From Venice to Prekmurje, str. 285–286; Komić Marn, Umetnine iz beneške palače, str. 21–22.

45 Tlorisi vseh treh nivojev stavbe so objavljeni v Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 105–107.

46 SI AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941, fasc. 9.

47 Kot kaže, so v tem delu navedeni predmeti, ki so bili pri prvotnem popisu spregledani.

48 *Velika javna dražba*, str. 82.

49 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 72.

50 Več primerov litografij portreta upodobljenca je mogo-

Slika 8: Naslanjač s klečalnikom iz grajskega oratorija, Muzej za umetnost in obrt, Zagreb, inv. št. MUO 2592 (© Muzej za umjetnost i obrt).

slabo posrebrenega bakrenega škropilnika v empirskem slogu sta bili v oratoriju zastavi, povezani s kronanji ogrskih kraljev, z letnicama nastanka 1792 (kronanje Franca I.) in 1830 (kronanje Ferdinanda V.).[51]

Na dražbi leta 1930 so bili naprodaj skoraj vsi zgoraj navedeni predmeti razen portretne litografije. Manjkal je eden od stolov, ki ga je nadomestil na novo prevlečen naslanjač, nova pa je bila steklena plošča, vredna 80 dinarjev. O njej v katalogu ni natančnejših podatkov, a je v dražbenem zapisniku zabeležen podatek, da je šlo za steklen ploščo z ornamenti, kupil jo je Stanko Melihar za 450 dinarjev.[52] Vseh šest stolov in naslanjač je kupil mestni muzej v Zagrebu, pri čemer je zanje plačal dvakratno izklicno ceno, skupaj 1500 dinarjev.[53] Baročno podobo božjepotne cerkve na svili je pridobil dr. Wolak (?), sliko sv. Duha dr. Mainar ali Meiner, obe perorisbi je v Gradec odnesel zbiratelj Geza Kodella, kupec škropilnika

Slika 9: Stol iz grajskega oratorija, Muzej za umetnost in obrt, Zagreb, inv. št. MUO 2582 (© Muzej za umjetnost i obrt).

pa ni naveden.[54] Župan Benko je za majhen denar kupil klečalnik in pregrinjalo.[55]

Po pregledu dostopnih podatkov o predmetih v Muzeju za umjetnost i obrt v Zagrebu, ki je naslednik zagrebškega mestnega muzeja, bi lahko sklepali, da so stoli in naslanjač iz oratorija še vedno v muzejski zbirki. Na razstavi o baroku na Hrvaškem (1993) sta bila razstavljena stol in naslanjač z navedeno provenienco iz Szapáryjevega gradu v Murski Soboti, ki bi lahko ustrezala kupljenim iz oratorija (sl. 8–9).[56] V zbirki namreč hranijo še pet enakih stolov, skupaj torej šest, zato menim, da gre za prav te stole. Med približno 90 predmeti, ki so bili na dražbi v Murski Soboti leta 1930 nakupljeni za zagrebški muzej, tudi ni

če najti na portalu *eSbírky*, https://www.esbirky.cz/ (14. 5. 2026).

51 SI AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941, fasc. 9.

52 Na podlagi popisov bi sicer lahko sklepali, da je steklena plošča prekrivala podobo, tiskano na svili (kat. št. 26), in da so jo pomotoma evidentirali kot samostojen lot.

53 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 10. O nakupih za zagrebški muzej: Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 101.

54 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 2, 7, 10, 80.

55 Prim. SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin, pag. 68.

56 *Od svagdana do blagdana*, str. 284–285.

Slika 10: Narodni muzej, razstavni prostor po letu 1930, s sliko trpečega Kristusa na steni levo zgoraj (© Narodni muzej Slovenije; fotodokumentacija OZUU NMS).

drugih stolov ali naslanjača, ki bi ustrezali opisu. Poleg tega ima naslanjač nad sprednjima nogama mehanizem, ki navpično dvigne naslonjalo, s čimer se spremeni v klečalnik, kar dodatno podpira domnevo, da gre za predmet iz grajskega oratorija. Zastavi iz oratorija je za muzejske zbirke kupil ravnatelj Josip Mal, ki se je večkrat udeležil dražbe v Murski Soboti.[57] Zastava z letnico 1792 je še vedno v muzejski zbirki, drugo, ki je bila že leta 1921 raztrgana, pa zasledimo samo še v stari muzejski inventarni knjigi – njeno sedanje hranišče ni znano.

Oprema iz oratorija je bila torej večinoma prodana. Vendar pa je France Stele tam maja 1930 evidentiral tudi kopijo »celovškega Ecce homo«, ki jo zaman iščemo v cenilnem katalogu. Sliko je bilo kljub temu mogoče odkriti v inventarni knjigi Narodnega muzeja, ki jo je 29. septembra 1930 v za zdaj neznanih okoliščinah kupil za svoje zbirke.[58] Slika trpečega Kristusa je vidna na enem od predvojnih posnetkov razstavnega prostora v Narodnem muzeju, leta 1946 pa je bila oddana Narodni galeriji, kjer jo še vedno hranijo (sl. 10–11).[59] Nakup vseh treh predmetov iz oratorija je Josip Mal financiral iz muzejskega proračuna, medtem ko je odkup slike *Ecce homo* od župana Benka financirala banska uprava.[60] Obe sliki in zastava (ter verjetno stoli in naslanjač) so edini predmeti iz grajske kapele, zakristije in oratorija, katerih sedanje hranišče je znano.

Na tem mestu je treba opozoriti še na problem predmetov, ki za dražbo niso bili inventarizirani, čeprav so bili v gradu. Popis kiparja Sojča iz leta 1934 namreč vsebuje še nekaj predmetov, ki so bili takrat prvič evidentirani. Za pozlačeni križ iz medenine bi lahko domnevali, da je bil na oltarju – visok je bil 46 cm in bi torej lahko bil tisti, ki je viden v višini tabernaklja na obeh fotografijah. Nasprotno pa se je kiparska skupina, visoka 48 cm in predstavljajoča Kalvarijo, pojavila tako rekoč od nikoder. Enako velja za tri 88 cm visoke (ali široke) reliefe iz terakote z mozaiki s podobami Marije, sv. Martina in sv. Jurija, ki so se kiparju zdeli vredni kar 4500 dinarjev. Evidentiral je tudi uro iz leta 1788 kot ročno delo urarja (verjetno Christiana) Malkeja iz Radgone, naprodaj pa so bili še zakristijska omara, misal, škropilnik, kadilnica,

57 Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 91, 108.

58 Stara inventarna knjiga kulturnozgodovinskega oddelka NMS, str. 309: *Oljnata slika na platno, kopija tzv. celovškega trpečega Kristusa, v črnem okvirju 450 x 370 mm*. Nakup v dražbenem zapisniku ni zabeležen.

59 Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 106. Prim. seznam oddanih slik v Horvat in Kos, *Zbirka slik*, str. 278, št. 404. Gl. tudi dokument o predaji, slika pod zap. št. 290: Arhiv NMS, 1946, št. 514 (5. 12. 1946).

60 Komić Marn, Če bo hotel muzej, str. 108.

Slika 11: Slika Kristus s trnjevo krono iz grajskega oratorija, Narodna galerija Ljubljana, inv. št. NG S 765 (© Narodna galerija, Ljubljana; foto: Janko Dermastja).

klečalnik, že omenjeni blazini, zvon, zvonca in zvonček ter tri lesene korne ograje. Cenilni katalog kipa Kalvarije, reliefov in ure zagotovo ne navaja, zato bi lahko domnevali, da so te predmete v kapelo prinesli po izteku dražbe.[61] Na drugi strani pa v izvodu kataloga, ki ga hrani Pomurski muzej, najdemo na prvi strani ročno vpisano opozorilo, da je bilo precej predmetov spregledanih in niso zabeleženi v katalogu.[62] Popolnega pregleda nad celotno opremo gradu na podlagi razpoložljivih virov torej ne moremo zagotoviti, vendar doslej zbrano gradivo omogoča dovolj dober vpogled v podobo nekdanje opreme Szapáryjevega gradu.

KRATKA ANALIZA OPREME PO PROSTORIH IN NJENE USODE

Oprema kapele je bila večinoma baročna. Veliki oltar, ki ga je Stele datiral v sredino 18. stoletja, je zagotovo naročil član rodbine Szapáry, katere grb je viden nad oltarno sliko. Naročilo bi lahko pripisali Petru II. grofu Szapáryju (1690–1753), ki je bil že obravnavan kot pomemben naročnik nabožnih slik in portretov v Murski Soboti in okolici,[63] vendar je verjetneje, da gre za naročilo njegovega sina Petra Ignaca (ok. 1711–1796). Grof Peter Ignac, ki je šest let trpel zaradi kolik in bolečin v trebuhu, je od leta 1759, ko je začel častiti milostno podobo sv. Trojice pri sv. Trojici v Slovenskih goricah in se ji zaobljubil (»... und mich anhero verlobet ...«), popolnoma ozdravel in dal v zahvalo leta 1761 napraviti votivno sliko za cerkev sv. Trojice v Slovenskih goricah (sl. 12).[64] Votivna slika vsebuje podobo sv. Trojice, ki zelo spominja na tisto z murskosoboškega oltarja. Tajda Benko, ki je prav tako opazila podobnost osrednje oltarne slike s tisto na votivni podobi Petra Ignaca grofa Szapáryja, je za nastanek te in oltarne slike domnevala naslon na starejšo oltarno sliko v cerkvi sv. Trojice v Slovenskih goricah.[65] Vendar pa je na Szapáryjevi votivni sliki upodobljen tudi sv. Nikolaj, čigar podoba je krasila atiko oltarja v Murski Soboti, medtem ko ga na čudodelni sliki iz cerkve sv. Trojice ni in tudi na oltarju v cerkvi ni upodobljen. Nastanek votivne slike se torej tesneje povezuje z oltarjem v kapeli murskosoboškega gradu, medtem ko bi grofovo češčenje morda res

61 Prim. *Velika javna dražba*.
62 Opozorilo na zapis: Andrejek, Razkošje, ki je izginilo, str. 70.
63 Komić Marn, Portretna galerija Attemsov, str. 86–87.
64 Gl. Pungartnik, Romarji in romanja, str. 19.
65 Benko, *Grad Murska Sobota*, str. 53.

Slika 12: Votivna slika grofa Petra Ignaca Szapáryja za cerkev sv. Trojice v Slovenskih Goricah (© Pomurski muzej Murska Sobota).

lahko spodbudil nastanek kopije oltarne slike iz cerkve sv. Trojice za refektorij samostana sv. Trojice leta 1758.[66] Na podlagi teh podatkov bi nastanek slike in morda tudi oltarja postavili v leto 1759. Čeprav je datacija za oltar precej pozna, se ujema z doslej ugotovljenim časovnim okvirjem poznobaročne prenove gradu, ki jo torej deloma lahko pripišemo grofu Petru Ignacu. A če se vrnemo k votivni podobi, ne moremo niti mimo rdeče draperije na mizici ob ležečem grofu niti mimo dolgih prstov vseh upodobljenih oseb, ki spominjajo na dela Jožefa Digla, slikarja iz Ljutomera, ki je sredi 18. stoletja slikal za murskosoboške Szapáryje. Poleg tega je v atiki oltarja sv. Jožefa v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Ljutomeru, za katerega je Digl naslikal oltarno sliko sv. Jožefa,[67] slika sv. Nikolaja, ki zelo spominja na tisto v oltarju grajske kapele v Murski Soboti. Pa vendar ob sedanjem stanju raziskav ni mogoče zanesljivo določiti avtorstva ljutomerskega sv. Nikolaja. Možnost, da bi bil prav Digl tudi avtor gornje oziroma obeh oltarnih slik v grajski kapeli, bi tako veljalo v prihodnje natančneje preučiti, čeprav zanesljivega sklepa na podlagi fotografskih posnetkov verjetno ne bo mogoče podati.

Za kipe moških svetnikov je mogoče domnevati, da so nastali istočasno z oltarjem. Prisotnost sv. Štefana in sv. Ladislava na oltarju ni presenetljiva, enako velja za figuri sv. Petra in Pavla, saj sta ime prvega apostola nosila oba morebitna naročnika oltarja. Poskus, da bi z naročnikom in člani njegove družine povezali podobi svetnic Katarine in (morda) Apolonije, katerih kipi flankirajo podobo sv. Nikolaja v atiki, ne obrodi sadov. Slike na stenah so verjetno dodali v poznejših fazah opremljanja kapele. Za *Ecce homo* vemo, da jo je grof Geza Szapáry kupil šele leta 1894 v Benetkah, o pridobitvi relikviarija ni podatkov, vsaj dve sliki je mogoče datirati v čas precej po nastanku oltarja. Oprema kapele v času med svetovnima vojnama je bila torej rezultat prizadevanj več članov rodbine, delno je nastala v 18., manjši del pa tudi v 19. stoletju.

V zakristiji so v tem času hranili predvsem predmete, potrebne za bogoslužje, ki so bili le delno izdelani iz dragocenih materialov, sicer pa dokaj ceneni. Verjetno je v njej stala tudi zakristij-

66 O okoliščinah nastanka kopije: Vidmar, Cerkev Svete trojice, str. 102.

67 Jožef Digl je oltarno sliko sv. Jožefa naslikal leta 1756 (Komić Marn, Portretna galerija Attemsov, str. 74 (z navedeno literaturo)).

ska omara, ki je evidentirana leta 1934 in ni bila naprodaj na dražbi. Opremo na oratoriju bi lahko delno datirali v čas okrog leta 1800: okvir slike in škropilnik sta bila izdelana v empirskem slogu, zastavi sta obeleževali kronanji ogrskih kraljev v letih 1792 in 1830. Drugi predmeti so bili večinoma stari, iz 18. stoletja, medtem ko so bili sicer na novo tapecirani stoli že zelo stari. V zagrebškem muzeju so stole, za katere domnevam, da so stali na oratoriju, datirali v čas okrog leta 1700, torej bi lahko izvirali še iz časa Petra I. grofa Szapáryja.

Če povzamemo ugotovitve o usodi predmetov: murskosoboški župan Josip Benko, ki je tudi sicer na dražbi kupil največ predmetov (približno tretjino celotne grajske opreme), je kupil pet slik (obe oltarni, dve manjši svetniški in beneško sliko *Ecce homo*), relikviarij s klečalnikom in dvema medeninastima svečnikoma ter dragocena srebrna oziroma pozlačena predmeta – ciborij in monštranco – iz kapele. V zakristiji je izbral še srebrna vrčka za vodo in vino, v oratoriju pa lesen klečalnik in pregrinjalo. Drugi kupci so nakupili in zapravili precej manj. Predmete so odpeljali predvsem v Zagreb, kjer se je verjetno ohranilo šest stolov in naslanjač, nekaj tudi v Čakovec in Gradec, pri večini za zdaj neidentificiranih kupcev pa kraji, od koder so bili doma, v dražbenem zapisniku niso navedeni. Domnevamo lahko, da je bilo med kupci veliko lokalnih prebivalcev. Glede na to, da je župan Benko kupil precej več predmetov iz treh obravnavanih prostorov, kot je bilo doslej ugotovljeno, in da je leta 1934 prav on v imenu občine kupil murskosoboški grad, sklepam, da so bili skupaj z gradom kupljeni tudi predmeti, ki jih je tega leta ocenil kipar Ivan Sojč. Ker je Benko vsaj dva najdragocenejša predmeta iz kapele – sliko *Ecce homo* in relikviarij – kmalu po dražbi preprodal drugim kupcem, bi lahko sklepali, da je prodal tudi velik del drugih predmetov, med njimi oltar iz kapele. Leta 1945 je bil Benko obsojen izdajstva in usmrčen, njegovo celotno premoženje pa zaplenjeno.[68] Na dolgih popisih opreme v Benkovi hiši in drugod v Murski Soboti ni mogoče prepoznati katerega od predmetov iz kapele, zakristije ali oratorija.[69] Primerjavo otežujejo zelo skopi opisi članov zaplembne komisije ter precej poljubne cenitve sicer ne tako številnih starin in umetnin. Kljub temu je smiselno razmišljati o možnosti, da se je kateri od predmetov vendarle ohranil v Murski Soboti oziroma vsaj v Prekmurju. Poleg predstavitve novih spoznanj o izgubljeni opremi nekaterih prostorov v murskosoboškem gradu je tako osnovni cilj prispevka, da ugotovitve in zlasti slikovno gradivo omogočijo prepoznavanje posameznih kosov nekdanje opreme grajske kapele – bodisi v slovenskem prostoru bodisi v Avstriji ali morda na Madžarskem. V ta namen je v zaključku prispevka naveden seznam predmetov iz obravnavanih treh prostorov s podatki, ki jih je bilo mogoče o njih pridobiti na podlagi primerjalne analize in z vzpostavljanjem konkordance med posameznimi zapisi iz vseh navedenih virov. Točni prepisi posameznih delov virov omogočajo nadaljnjo uporabo raziskovalnih podatkov. Prepisi lotov iz cenilnega kataloga (1930) so poudarjeni, ker želimo opozoriti na pomanjkljivost opisov, navedenih v katalogu, ki je bil doslej pogosto uporabljen kot edini vir, na katerega so se raziskovalci naslanjali pri rekonstrukciji podobe grajskih prostorov. Celostni pristop k rekonstrukciji in opisu, ki upošteva vse dostopne oziroma znane vire, je priporočljivo uporabiti pri nadaljnji obravnavi in prezentaciji nekdanje opreme vseh prostorov v gradu Murska Sobota in pri rekonstrukciji drugih razpršenih umetnostnih zbirk.

68 O kontekstu zaplembe njegovega imetja in poznejši usodi predmetov: Komić Marn, Umetnostne zbirke grofov Szapáry, str. 15–21.

69 SI PAM/0640/0008/00043, Benko, Josip [Murska Sobota] - zaplembna zadeva Zp 71/46; SI PAM/0640/008/00307, Benko, Josip st., Benko, Josip ml., Benko, Rozalija [Murska Sobota] - zaplembna zadeva Zp 338/46.

PRILOGE

Združeni izvlečki iz inventarnih in dražbenih popisov opreme kapele, zakristije in oratorija v gradu Murska Sobota 1921–1934[70]

KAPELA

1921 (Mantuani): CCCLXI. Barvani altar, s 4 vel. sohami Peter, Pavel, Ladislaus, Emerich – glavna podoba sv. Trojica, v zgornjem delu sv. Nikolaj, nad tabernakelnom M. B. v poglobljeni kaseti pod steklom les (relief) V tabernakeljnu: ciborij, majhen, gladek srebrni in srebrna monštranca, ok. 1780, okrašena z 12 emajliranimi ploščicami in 5 ogrskimi diamanti – (srebro) – Na altarju 4 rezljani, leseni, posrebreni svečniki à 80, 2 novi posodi za cvetice (Waechtersbach [risba posode] 1925 (Notarski akt): Altar, štiri velike sohe, ena slika (sv. Trojica), ena slika v gornjem delo (sv. Nikolaj), ena relifna podoba M. B. (nad tabernakeljno). – v tabernakeljnu en srebrn ciborij, ena srebrna monštranca, okrasena z dvanajstimi emailovimi ploščicami in pet ogrskimi »diamanti«, štiri leseni posrebrnjeni svečniki, dve posodi za cvetice. 1930 (Stele): Na baročnem oltarju iz srede 18. stoletja so dobri kipi sv. Petra in Pavla in plemiških svetnikov. V oltarju sta sliki sv. Trojice in sv. Miklavža. Slika sv. Trojice v kapeli – Din 3.000.- Slika sv. Nikolaja v kapeli – Din 1.000.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 1, 2, 554, 557): 1 slika Sv. Trojica 8000; 1 slika Sv. Nikolaj 1200; 1 ciborij, s pokrovom, gladek, srebrno pozlačen, 280 gr. 462; 1 moštranjca, rokoko, srebro, pozlačena, okrašena z 12 omajli, 4 ogrskimi diamanti, lunula z granati, amethysti in z belim kristalom, težka 1348 gr. 7410** [oltar, oltarni kipi in relief niso bili naprodaj] 1930 (Zapisnik, pag. 68): [sliki, ciborij in monštranco je 23. 4. 1931 kupil Benko za 1680 + 400 + 462 + 7410 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXII. 4 slike: 1) Svetnik Juda Tadej z betom (Keule) 2) Tekla, mučenica v ognju, dve kači, lev; v roki ima križ v desnici palmo z rožami – 3) sv. Jan. Ev. – 4) mučenica, za njo (rogat) angelček Juliana. Vse v preprostih okvirjih, temnih, s pozlač. vložki à 200 1925 (Notarski akt): Štiri slike na steni ob oltarju: a) Sv. Juda Tadej, b) sv. Julijana mučnica, c) sv. Janez Evangelist, d) sv. Tekla mučenica (platno, olje). 1930 (Stele): Na stenah so 4 zanimive slike sv. Simona, sv. Janeza Evangelista in dveh neznanih svetnic – iz srede 18. stoletja; ikonografsko zanimiva dela. **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 3): 4 slike: Sv. Juda, Sv. Janez, Sv. Julija, Tekla à 300 Din 1200** 1930 (Zapisnik, pag. 17, 68): [dve sliki je 27. 9. 1930 kupil Mošinsky, Zagreb, za 900 dinarjev; dve sliki je 23. 4. 1931 kupil Benko za 200 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXIII. 2 sliki: sv. Peter in sv. Pavel v baročnih okvirjih à 600 Din 1925 (Notarski akt): Dve sliki: a) sv. Peter, b) sv. Pavel v baročnih okvirjih (platno olje). 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 4): 2 sliki: Sv. Peter in Sv. Pavel à 200 Din 400** 1930 (Zapisnik, pag. 1): [sliki je 4. 8. 1930 kupil dr. Gmeiner/Gmeinar za 550 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXIV. 2 bakroreza (sprejemno pismo III. red a) Accursius Beck sc. – (za Petra Szaparyja 1712, b) Gerhardt Bouttats universi vien. sculp. (1764 za Isabello Szapary) 1925 (Notarski akt): Dva bakroreza (sprejem v III. red: a) Accursius Beck sculptura, b) Gerhardt Bouttats sculptura). 1930 (Stele): / **1930 (kat. št. 5): 2 bakroreza à 25 Din 50** 1930 (Zapisnik, pag. 1): [bakroreza je 4. 8. 1930 kupil samostan v Čakovcu za 120 dinarjev]

70 Transkribirani so podatki iz naslednjih virov: SI AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941, fasc. 9; SI PAM/0640, t. e. 430, spis E 231/30, Notarski akt (18. 4. 1925); ZRC SAZU, UIFS, Terenski zapiski Franceta Steleta, XLIX, 1930, fol. 45v–69; *Velika javna dražba*; SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30, Zapisnik o javni dražbi premičnin; SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 808, spis St 3/33, št. 128. Slovnične in oblikovne napake, ki se pojavljajo v virih, niso popravljene ali kako drugače označene. Mantuani je nad besedami (med vrsticami) naknadno vpisal cene, ki zaradi preglednosti niso vključene v objavo.

1921 (Mantuani) CCCLXV. Krist pred Pilatom. Olje, platno (baje Palma Vecchio) v pozl. okvirju
1925 (Notarski akt): Slika: Krist pred Pilatom (platno olje).
1930 (Stele): Slika pl. o., širina 105 cm, višina 194 cm. Arhitekturno ozadje je pol temno pol svetlo. Spredaj so v tesnem prostoru tri osebe. Na levi je Pilat s kučmo, z dolgo brado; ogrnjen je z brokatnim plaščem; spodaj se vidi malinova suknja. Z levico, ki je osenčena, drži plašč pred pasom, desnico dviga v kretnji kazanja. – V sredi stoji nag Jezus, opirajoč se na levo nogo; močno je izbočen; čez pas je opasan; roke ima zvezane; v desni roki drži trs. Na glavi ima krono; črna brada; svetel sij. Desno stoji v malinov plašč zavit vojščak s čelado na glavi. – Zlat ton, močno chiaro-scuro. Benečanska smer. Telo je zelo lepo. Sreda 16. stoletja, Palma Vecchio. Izredno dobro ohranjen Ecce homo. Slika Kristusa pred Pilatom – 6.000.-
1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 8): 1 slika: Kristus pred Pilatom 8000
1930 (Zapisnik, pag. 1): [sliko je 18. 9. 1930 kupil Benko za 18.500 dinarjev]

1921 (Mantuani): CCCLXVI. Krist privezan na steber (dokolenska podoba neap. smeri (L. Giordano? Caravaggio)
1925 (Notarski akt): Krist privezan na steber (platno, olje).
1930 (Stele): Na severni steni visi slika pl. o. dokolenskega, trpečega, nagega Jezusa. Privezan je k stebru in obrnjen v desno. Italijansko delo iz začetka 17. stoletja. Slika Kristusa, privezanega k stebru – Din 6.000.-
1930 (kat. št. 9): 1 slika: Kristus privezani na steber 6000
1930 (Zapisnik, pag. 14): [kupec, ki je 25. 9. 1930 kupil sliko za 6100 dinarjev, ni naveden]

1921 (Mantuani): CCCLXVII. Relikviar (okvir baročni) s 138 kapsulami in posodicami za sv. ostanke na klečalniku 2 masivno vlita stara medena svečnika in 2 medeni posodi 1 razpelo (les)
1925 (Notarski akt): Baroški relikvijar ob steni, v podobi altarja, pod njim klečalnik; trd les, stoosemintrideset posodic s svetniškimi ostanki. Na klecalniku dva v polno blita stara svečnika iz medi in dve posodi (detto) ter eno razpelo iz lesa.
1930 (Stele): /
1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 10): 1 baročni relikvijar, pod njim klečalnik trd les, 138 različnih posodic, 2 polno vlita stara svečnika iz medenine 4000
1930 (Zapisnik, pag. 68): [relikviar in svečnika je 23. 4. 1931 kupil Benko za 1000 dinarjev]

1921 (Mantuani): CCCLXVIII. Črna M. B. – v starem okvirju (baročnem) pozna kopija na platnu
1925 (Notarski akt): Slika: posnetek grške M. B., podoba do pasa (platno olje), v starem baročnem okvirju.
1930 (Stele): Na južni steni visi slika pl. o. Hodegitrija na zlatem ozadju. Zgoraj je ob Mariji napis MP ΘY. Marija, do pasu, je obrnjena pol v svojo levo. Na glavi ima zlato krono kot Marija na Jesenicah. Na kroni je napis: Roma 1735. Črn obraz. Na desni rami ima na temno-plavem plašču križ. Na rami so resice. Desnico drži pred prsmi z dlanjo navzven. Pod vratom ima rombasto zaponko z napisom: De peplo B. V. Na njeni levi roki sedi Jezus. V levi ima knjigo, z desno blagoslavlja. Marija drži z levico rob plašča; značilna polkrožna guba se vleče od njene desne roke pod Jezusove noge. Jezus je oblečen v dolgo temno-zeleno suknjo in temno-rjav plašč. Podšivka Marijinega plašča je temnozelena. Jezus ima na glavi krono z napisom: Roma 1735. Okvir slike je okrašen z rokokojsko ornamentiko. Doslovna enakost s sliko na Jesenicah.
1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 6): 1 slika: Mati Božja črna 300
1930 (Zapisnik, pag. 21): [sliko je 4. 10. 1930 kupil Žalik za 300 dinarjev]

1921 (Mantuani): CCCLXIX. Krist na križu – (ok. 1820?) zelo razmesarjen, itd. olje, platno v okvirju
1925 (Notarski akt): Slika: Krist na križu (platno, olje), v okvirju.
1930 (Stele): Zraven te slike visi Kristus na križu znanega tipa z močno razgibanim telesom, ves v ranah in oblit s krvjo. Podoben Kristus je v krakovski stolnici.
1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 7): 1 slika: Kristus na križu 150
1930 (Zapisnik, pag. 1): [sliko je 4. 8. 1930 kupil dr. Kodella za 150 dinarjev]

ZAKRISTIJA

1921 (Mantuani): [CCCLXX.] Na spovednici: M. B. les, pobarvana, staro, autodidaško delo (18. stol.) – 2 svečnika, lesena, gladka, bela 1925 (Notarski akt): Spovednica: na njej sohica M. B., lesena, pobarvano (staro, autodidaško delo), dva lesena, bela svečnika iz mehkega lesa. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 12, 13): 1 spovednica – les 150; 2 lesena svečnika – bela à 25 Din 50** 1930 (Zapisnik, pag. 1, 2): [spovednico je 4. 8. 1930 kupil samostan za 150 dinarjev; kupec, ki je 4. 8. 1930 kupil svečnika za 50 dinarjev, ni naveden]
1921 (Mantuani): CCCLXXI. Stefan Studnicienski (deček, ki so ga baje židi umorili 1752), brez um. vrednosti 1925 (Notarski akt): Slika: deček Štefan Studicienski (platno, olje). 1930 (Stele): Sliki Deček in sv. Hieronim – Din 100.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 14): 2 sliki »deček« 120** 1930 (Zapisnik, pag. 1): [sliko je 4. 8. 1930 kupil dr. Gmeiner za 120 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXXII. Sv. Jeronim slika, olje, platno, 18. stol. 1925 (Notarski akt): Slika: sv. Jeronim (platno, olje) v okvirju. 1930 (Stele): Sliki Deček in sv. Hieronim – Din 100.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 15): slika Sv. Jeronim 200** 1930 (Zapisnik, pag. 1): [sliko je 4. 8. 1930 kupil Šlangar/Šlanger za 440 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXXIII. Kanonska tabla v krasnem baroč. okviru 1925 (Notarski akt): Kanonska tabla v starem baročnem okvirju. 1930 (Stele): / 1930 (***Velika javna dražba***): / 1930 (Zapisnik): /
1921 (Mantuani): CCCLXXIV. 2 vazi (novi) mali (50), bavarski Nymphenburg? porc. + 2 visoki (30) posodi za cvetice iz stekla 1925 (Notarski akt): Dve novi posodi za cvetje, porcelan. Dve stekleni posodi za cvetice, brušeni. 1930 (Stele): / **1930 (kat. št. 16, 17): 2 novi posodici za cvetlice 20 din 40; 2 stekleni posodici za cvetlice – brušeni à 40 Din 80** 1930 (Zapisnik, pag. 1): [novi posodici je 4. 8. 1930 kupil Radej za 65 dinarjev; stekleni posodici je 4. 8. 1930 kupil ing. Mikuš za 160 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXXV. Dva srebrna keliha, deloma pozlačena s patenama à 500 K 1925 (Notarski akt): Dva srebrna keliha s patenama, večinoma pozlačena. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 18): 2 srebrna keliha s patenami – pozlačena à 1000 Din 2000** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [keliha in pateni je 4. 8. 1930 kupil samostan za 2000 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXXVI. 2 cinasta vrčka à 5 1925 (Notarski akt): Dva cinasta vrčka. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 20): 2 cinasta vrčka za vino in vodo à 20 Din 40** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [vrčka je 4. 8. 1930 kupil Melihar za 90 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLXXVII. 1 tasa + 2 vrčka za vino in vodo, težko srebro, pozlačeno, steklo emailirano, moderno 1925 (Notarski akt): Ena tasa in dva vrčka za vino, srebro, pozlačeno, vzboklo delano. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. (II. DEL) 1): 1 tasa z 2 vrčkoma za vino in vodo pri maši težko skupaj 1540 gr. vrednost srebra 847 Din delo: vzbokli ornamenti, pozlačeno 5000** 1930 (Zapisnik, pag. 72): [predmete je 28. 4. 1931 kupil Benko za 2237 dinarjev]

ORATORIJ

1921 (Mantuani): CCCLIV. 7 starih stolov, novo opremljenih, klečalnik, pregrinjalo na parapetu 1925 (Notarski akt): Sedem starih stolov, novo opremljeni, klečalnica, na parapetu pregrinjalo. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 22, 24, 25): 6 starih stolov – novo prevleč. à 100 Din 600; 1 klečalnica – prevleč. 400; 1 pregrinjalo na parapetu 200** 1930 (Zapisnik, pag. 10, 68): [stole je 19. 9. 1930 kupil muzej v Zagrebu za 1200 dinarjev; klečalnik in pregrinjalo je 23. 4. 1931 kupil Benko za 100 + 70 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLV. Tiskana podoba božjepotne cerkve M. B. ~ Caravaggia (Ital.) – ok. 1740 v črnem okvirju na svili 1925 (Notarski akt): Podoba božjepotne cerkve M. B. (Caravaggio, Italija) tiskana na svilo (okoli leta 1750) okvir, steklena plošča. 1930 (Stele): Podoba božjepotne cerkve, tiskana na svilo – Din 200.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 26): 1 podoba: Božja pot – tiskana na svili 250** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [sliko je 4. 8. 1930 kupil dr. Wolak (?) za 260 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLVI. 2 ročni risbi a) Umivanje nog, b) Krist pred Herodom (ital. šola) perorisba, z barvami lavirana (ena močno poškodovana) 1925 (Notarski akt): Dve ročni perorisbi, z barvami lavirani, ena poškodovana: a) umivanje nog, b) Krist pred Herodom. 1930 (Stele): Perorizbi: Umivanje nog in Kristus pred Herodom – 500.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 28, 29): 1 perorizba: Umivanje nog 200; 1 perorizba: Krist pred Herodom – strgana 20** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [risbi je 4. 8. 1930 kupil dr. Kodella iz Gradca za 200 + 20 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLVII. 2 zastavi od kronanja kraljev a) obledela svila z napisom, pozlačenim napisom na svilo s firnežem podslikan: »Franciscus coronatus in regem Hung. 1792« z ogrskim grbom Ferdinandus in regem Hungariae 1830 Svila, napisi pozlačeni, ogrski grb, samo starina, brez umetn. vrednosti 1925 (Notarski akt): Dve zastav od venčanj ogrskih kraljev a) z leta 1792, b z leta 1830; s pozlačeni napisi na (obledeli) svili. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 30, 31): 1 zastava iz leta 1792 1200; 1 zastava iz leta 1830 – strgana 600** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [zastavi je 4. 8. 1930 kupil dr. Mal za Narodni muzej za 1300 + 700 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLVIII. Jos. Ant. Werner, kanonik praški litogr. v starem (empirskem) okvirju, litogr. inkun. 1925 (Notarski akt): Portret Josipa Antona Werner, litografija v empirskem okvirju. 1930 (Stele): / 1930 (***Velika javna dražba***): / 1930 (Zapisnik): /
1921 (Mantuani): CCCLIX. Sv. Duh med glavicami angeljev, olje, platno v pozl. okvirju pod steklom. 18. stol. 1925 (Notarski akt): Slika: sv. Duh; platno, olje, v okvirju pod steklom. 1930 (Stele): Slika pl. o. sv. Duh – Din 50.- **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 32): 1 slika Sv. Duh – platno olje, pod šipo 80** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [sliko je 4. 8. 1930 kupil dr. Mainer/Mainar za 100 dinarjev]
1921 (Mantuani): CCCLX. Bénétier, iz bakra, posreb. (slabo) empire 1925 (Notarski akt): Škropilnik (benetier), bakar, slabo posrebreno. 1930 (Stele): / **1930 (*Velika javna dražba*, kat. št. 33): 1 škropilnik 12** 1930 (Zapisnik, pag. 2): [kupec, ki je 4. 8. 1930 kupil škropilnik za 15 dinarjev, ni naveden]

Prepis cenitve Ivana Sojča

(SI PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 808, spis St 3/33, št. 128).

Srezko sodišče v Murski Soboti
na licu mesta v Murski Soboti
v gradu grofa Szaparija dne 21. II. 34.

Predmet
je cenitev premičnin spadajočih v konkurzno maso v konkurzni zadevi Szaparija Ladislava, veleposestnika v Murski Soboti, ki še niso bile popisane in ocenjene.
Navzoči
konkurzni sodnik dr. Šumenjak Slavko od stranke dr. Vesnik [konj.] odvetnik v Murski Soboti kot konkurzni upravitelj.
Cenilec: Ivan Sojč, kipar, Maribor.
Popis cenitve
Oltar v kapeli baročni slog nastavek mehki les marmoriran z pozlačeno ornamentiko. Menza iz hrastovine novejše delo z bogato pozlačeno ornamentiko.

4 kipi višina 150 cm	à Din 1000.-	Din 4000.-
2 kipa višina 150 cm	500.-	1000.-
6 angelov	200.-	1200.-
Arhitektura les v dobrem stanju ca 8m višine 3.70 šir z ornamentiko		9000.-
Tabernakelj v slabem stanju z 4 angeli		1.200.-
4 rezljani svečniki iz lesa à 100.-		400.-
Menza novejše delo iz hrastovine bogato profilirano, rezljano in pozlačeno ornamentiko		4320.-
Kalvarija skupina 48cm visoka		100.-
Relief Marije z detetom in žarki z okvirjem 64 x 46 cm		100.-
Križ iz medenine pozlačen 46cm vis		150.-
2 svečnika masivna à 50.-		100.-
2 vazi masivni à 20.-		40.-
3 reliefi terakota z mozaikom Madona, Sv. Martin in Sv. Jurij 88cm à 1500		4500.-
Ura od Christ. Malke, Radkersburg 1788 ročno delo		
2 zvonca [skupaj]		1500.-
1 zvon ca 10 kg à kg Din 28.-		280.-
4 klopi v kapeli		100.-
Sakristijska omara		100.-
Misale		200.-
Škropilnica, kadilnica		80.-
3 korne ograje lesene 2 stranske s šipami à 400		1200.-
Klečalnik		80.-
2 blazini à 80.-		160.-
1 zvonček s trakom		40.-
		29850.-

[S. Šumenjak] [I. Sojč]

Financiranje
Raziskave za prispevek so potekale na ZRC SAZU, Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta, v okviru temeljnega raziskovalnega projekta *Nacionalizacija in muzealizacija umetnostnih zbirk na Slovenskem v luči raziskav provenience* (J6-60106) in raziskovalnega programa *Umetnost na Slovenskem v stičišču kultur* (P6-0061), ki ju iz državnega proračuna financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Zahvale
Za prijazno pomoč pri zbiranju slikovnega gradiva se zahvaljujem Antoniji Vodanović iz Muzeja za umetnost in obrt v Zagrebu, Metki Košir in Katarini Richter iz INDOK centra v Ljubljani, Tamari Andrejek iz Pomurskega muzeja v Murski Soboti ter dr. Katri Meke in Jassmini Marijan iz Narodne galerije v Ljubljani.

Izjava o dostopnosti podatkov
Podatki, na katerih temelji ta članek, so na voljo v članku oziroma dosegljivi prek citirane bibliografije.

VIRI IN LITERATURA

ARHIVSKI VIRI

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, INDOK center
grad Murska Sobota, slikovno gradivo.

NMS – Narodni muzej Slovenije
Arhiv Narodnega muzeja Slovenije za leti 1934, 1946;
Stara inventarna knjiga kulturnozgodovinskega oddelka NMS.

SI AS – Arhiv Republike Slovenije
AS 934, Mantuani Josip, 1889–1941.

SI PAM – Pokrajinski arhiv Maribor (PAM)
PAM/0640, Okrajno sodišče Murska Sobota 1871–1978, t. e. 430, spis E 231/30;
PAM/0640/0008/00043, Benko, Josip [Murska Sobota] - zaplembna zadeva Zp 71/46;
PAM/0640/008/00307, Benko, Josip st., Benko, Josip ml., Benko, Rozalija [Murska Sobota] - zaplembna zadeva Zp 338/46.

ZRC SAZU, UIFS – Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta
Terenski zapiski Franceta Steleta, zvezek XLIX, 1930. https://france-stele.zrc-sazu.si/details/1421.

LITERATURA

Andrejek, Tamara: Oprema gradu Murska Sobota pred dražbo 1930. *Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba* (ur. Metka Fujs). Murska Sobota: Pomurski muzej, 2019, str. 101–107.

Andrejek, Tamara: Razkošje, ki je izginilo, in razkošje v Pomurskem muzeju. *Razkošje grofov Szapáry: Ob 70. obletnici Pomurskega muzeja Murska Sobota*. Murska Sobota: Pomurski muzej, 2025, str. 60–71.

Andrejek, Tamara: Stavbna zgodovina gradu Murska Sobota. *Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba* (ur. Metka Fujs). Murska Sobota: Pomurski muzej, 2019, str. 93–97.

Balažic, Janez: K podobi soboškega gradu. *Stopinje*, 1991, str. 114–120.

Balažic, Janez: Pestra obogatitev muzejskih zbirk. *Zbornik soboškega muzeja* 5, 1998, str. 29–32.

Balažic, Janez: Prekmurje kot ozemlje umetnostnih importov. *Kronika* 39, 1991, št. 1–2, str. 11–15.

Balažic, Janez: *Umetnine iz Prekmurja: Od romanike do modernizma*. Murska Sobota: Pokrajinski muzej Murska Sobota, 2009.

Balažic, Janez: Umetnostna podoba Prekmurja med 16. in 19. stoletjem: Med pozno gotiko in dobo historizmov. *Pokrajinski muzej Murska Sobota: Katalog stalne razstave*. Murska Sobota: Pokrajinski muzej Murska Sobota, 1997, str. 127–140.

Benko, Tajda: *Grad Murska Sobota*. Ljubljana 2025 (magistrska naloga na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani).

Fujs, Metka: Med podeželjem in mestom: Urbani razvoj Murske Sobote med leti 1850–1820. *Med podeželjem in mestom: Murska Sobota 1850–1920*. Murska Sobota: Muzej Međimurja Čakovec, 2015, str. 15–29.

Horvat, Jasna: Dr. Josip Mal in njegov trajen spomenik v Narodnem muzeju. *Predmet kot reprezentanca: Okus, ugled, moč* (ur. Maja Lozar Štamcar). Ljubljana: Narodni muzej Slovenije 2009, str. 417–451.

Horvat, Jasna in Kos, Mateja: *Zbirka slik Narodnega muzeja Slovenije*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2011.

Komelj, Ivan: Grad kot spomeniškovarstveni problem v času med obema vojnama. *Varstvo spomenikov* 25, 1983, str. 13–32.

Komić Marn, Renata in Košak, Tina: Zbirka Ladislava grofa Szapáryja v Murski Soboti: Izhodišča za nadaljnje raziskovanje. *Umetnostna kronika* 57, 2018, str. 13–19.

Komić Marn, Renata: »Če bo hotel muzej pridobiti kaj boljših stvari, bo moral za nakup tvegati večje vsote«: Nakupi za Narodni muzej na dražbi Szapáryjeve zbirke v Murski Soboti. *Acta historiae artis Slovenica* 24, 2019, št. 1, str. 83–110. DOI: https://doi.org/10.3986/ahas.v24i1.7584

Komić Marn, Renata: From Venice to Prekmurje: The Morosini-Grimani-Gatterburg legacy in the Counts of Szapáry Collection in Murska Sobota. *La splendida Venezia di Francesco Morosini (1619–1694): Cerimoniali, arti, cultura* (ur. Matteo Casini, Simone Guerriero, Vincenzo Mancini). Venezia: Marsilio, 2022, str. 278–289.

Komić Marn, Renata: Portretna galerija Attemsov iz dvorca Dornava in drugi portreti Jožefa Digla: Prispevek k opusu in biografiji baročnega slikarja. *Kronika* 71, 2023, št. 1, str. 73–100. DOI: https://doi.org/10.56420/Kronika.71.1.04

Komić Marn, Renata: *Strahlova zbirka v Stari Loki in njena usoda po letu 1918*. Ljubljana 2016 (doktorska disertacija na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani).

Komić Marn, Renata: Transnacionalno istraživanje povijesti i identiteta umjetničkih zbirki u Kraljevini Jugoslaviji na primjeru aukcija zbirki Strahl, Chorinsky i Szapáry. *Muzeologija* 62, 2025, str. 93–122.

Komić Marn, Renata: Umetnine iz beneške palače v murskosoboškem gradu: Pomen novoodkritih arhivskih virov za raziskovanje umetnostnih zbirk rodbin Szapáry in Morosini-Grimani-Gatterburg. *Umetnostna kronika* 75, 2022, str. 13–23.

Komić Marn, Renata: Umetnostne zbirke grofov Szapáry v luči raziskav provenience. *Razkošje grofov Szapáry: Ob 70. obletnici Pomurskega muzeja Murska Sobota*. Murska Sobota: Pomurski muzej, 2025, str. 8–29.

Komić Marn, Renata: Zaplemba – prenos – distribucija: Slike grofa Attemsa iz gradu Slovenska Bistrica v slovenskih javnih zbirkah. *Acta historiae artis Slovenica* 26, 2021, št. 2, str. 81–125. DOI: https://doi.org/10.3986/AHAS.26.2.04

Kostanjšek Brglez, Simona: Kipar, pozlatar in restavrator Ivan Sojč – življenje in delo od začetka samostojnega delovanja. *Acta historiae artis Slovenica* 25, 2020, št. 1, str. 149–180. DOI: https://doi.org/10.3986/ahas.25.1.07

Lexikon der christlichen Ikonographie: Ikonographie der Heiligen. Zv. 7: Innozenz bis Melchisedech (ur. Wolfgang Braunfels). Rom, Freiburg, Basel, Wien: Herder, 1974, stp. 227–231.

Lexikon der christlichen Ikonographie: Ikonographie der Heiligen. Zv. 8: Meletius bis Zweiundvierzig Martyrer (ur. Wolfgang Braunfels). Rom, Freiburg, Basel, Wien: Herder, 1976, stp. 432–435.

Od svagdana do blagdana: Barok u Hrvatskoj (ur. Vladimir Maleković). Zagreb: Muzej za umjetnost i obrt, 1993.

Pungartnik, Tadej: Romarji in romanja. *Zakladi Svete Trojice*. Maribor: Pokrajinski muzej Maribor, 2013, str. 11–19 (Muzejski listi, 40).

Serfőző, Szabolcs: Képmások a Szapáry család portrégaléériájából. *Sisi kesztyűjétől Sztálin füléig: A Magyar Nemzeti Múzeum új műtárgyai* (ur. Gödölle Mátyás in Pallos Lajos). Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum, 2022, str. 138–155.

Stele, France: Varstvo spomenikov (Od 1. 7. 1929 do 1. 7. 1930). *Zbornik za umetnostno zgodovino* 11, 1931, str. 87–88.

Stopar, Ivan: *Gradovi na Slovenskem*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1987.

Stopar, Ivan: Grajske stavbe v Prekmurju. *Pokrajinski muzej Murska Sobota: Katalog stalne razstave*. Murska Sobota: Pokrajinski muzej Murska Sobota, 1997, str. 111–118.

Stopar, Ivan: *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji, 2: Med Prekmurjem in porečjem Dravinje*. Ljubljana: Viharnik 1991 (Grajske stavbe, 2).

Velika javna dražba premičnin v gradu Szapary v Murski Soboti. Murska Sobota 1930.

Vidmar, Polona: Cerkev Svete trojice v Slovenskih goricah in njeni donatorji: Stubenbergi, Trauttmansdorffi, Khisli, čudodelna podoba in motiv calcatio. *Zbornik za umetnostno zgodovino* 52, 2016, str. 85–117.

SPLETNE STRANI

eSbírky
https://www.esbirky.cz/

Meisterdrucke
https://www.meisterdrucke.uk/fine-art-prints/Alonso-Cano/44053/Christ-Bound-to-the-Column.html

National Museums Liverpool
https://www.liverpoolmuseums.org.uk/artifact/christ-bound-column

Picryl
https://picryl.com/media/cornelis-schut-iii-christ-tied-to-a-pillar-b089b0

SUMMARY

Furnishings of the Counts Szapáry Castle Chapel in Murska Sobota during the Interwar Period

The article presents the latest findings regarding a minor portion of the former art collections that belonged to the Counts Szapáry at Murska Sobota Castle–i.e., the furnishings of the castle chapel, the sacristy, and the oratory. The analysis of the valuation reports prepared by Josip Mantuani in 1921 and 1930, the castle inventory from 1925, France Stele's records from 1930, the pricing catalogue, the minutes from the foreclosure auction of the Szapáry estate in 1930, as well as the newly discovered valuation of the chapel furnishings that the Maribor-based sculptor Ivan Sojč carried out in 1934, allowed for an accurate reconstruction of the furnishings in the chapel, the sacristy, and the oratory during the interwar period and a presentation of individual objects.

The central element of Murska Sobota Castle chapel

was a large late-Baroque altar dating to the mid-eighteenth century. Measuring eight metres in height and 3.7 metres in width, it was made of soft wood and then marbled and decorated with gold-plated ornaments. It featured 1.5-metre-high statues of St Peter, St Paul, St Stephen of Hungary, and St. Ladislaus, as well as about metre-high statues of what appear to be St Catherine and perhaps St Apolonia in the attic. The paintings of Holy Trinity and St Nicholas were set in the altar, and the wooden relief of Mother of God was installed in a glass-fronted display case above the tabernacle adorned by four putti. As the analysis reveals, the commission for the altar and especially for the altarpieces may be linked to Count Péter Ignác Szapáry (ca. 1711–1796) and the castle's late Baroque reconstruction. Further research will significantly benefit from the realization that the main altar with the statues still stood in the chapel in 1934.

The chapel furnishings were completed by a series of paintings and other devotional objects. Among the most important was the painting *Ecce homo*, according to provenance research originating from the Venetian collections of Grimani and Morosini-Gatterburg. Other paintings housed in the chapel included a splendid artwork by an early-seventeenth-century Italian painter depicting Christ tied to a pillar, a late copy of the Greek icon in the style of Hodegetria, an image of the Crucifixion from about 1820, and a series of four eighteenth-century depictions of Jude the Apostle, John the Baptist, St Juliana, and St Thecla. Most of these paintings were auctioned off to private collectors or traders, their current locations being unknown. An important part of the chapel furnishings was a large reliquary made of hard wood and in the shape of a portal with a triangular pediment, holding 138 relic vessels and capsules, a prie-dieu, and candlesticks. Among other particularly valuable objects were the lavishly ornamented monstrance and ciborium, both made of (gold-plated) silver. Before the auction in 1930, they were transferred to the cabinet in the so-called Maria Theresa room on the first floor. The chapel also housed carved candlesticks, a pendant light, flower vases, other liturgical objects, and four wooden pews.

In the sacristy, the Szapáry family kept primarily liturgical objects: a pair of silver chalices and patens, wine and water cruets (including very valuable ones), as well as flower vases, a wooden confessional, and a few paintings. The oratory furnishings consisted of six old chairs, an armchair, a prie-dieu, a couple of Hungarian royal coronation flags from 1792 and 1820, as well as devotional images and prints. It is important to note that the set of six chairs and the armchair from the end of the seventeenth century are most probably preserved in the Museum of Arts and Crafts in Zagreb, which purchased over ninety items at the auction. The flag from 1792 is kept by the National Museum of Slovenia, and the National Gallery in Ljubljana holds the above-mentioned painting *Ecce homo* from the chapel and a copy of the image of the suffering "Klagenfurt" Christ from the oratory.

According to the analysis, the chapel was furnished by various members of the Szapáry family in several phases spanning the eighteenth and nineteenth centuries. After the sale of the count's estate between 1930 and 1934, much of the furnishings from the chapel and related spaces were dispersed. The vast majority of objects were purchased by Josip Benko, the mayor of Murska Sobota, and the rest by buyers from Zagreb, Čakovec, Graz, Murska Sobota, and elsewhere. The main altar and its statues as well as a few other artworks still stood in the chapel in 1934, when they most probably passed into Josip Benko's possession together with the castle itself. Only a few preserved objects and their depositories are known today. The details on a few pieces presented in this article open possibilities for further identification of lost artworks and objects. Moreover, the methodological approach employed here will facilitate future reconstructions of furnishings that once graced other interiors of Murska Sobota Castle as well as the reconstructions of other dispersed art collections.

